

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus LXX. De Extinctione, Cessatione, & Irritatione Voti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

tum pro prima vice ad pœnam obligasse, de aliis pœnis moderatis verius est cuiuslibet transgressioni suam pœnam correspondere, & toties quoties te obligare voluisse, nisi aliunde sit major præsumptio in oppositum, quia hac ratione te efficacius à delicto præservas, quod præcipuè intendisti, *Sanch. num. 21. Castro-palao p. 18. in fine.*

20. 14. Qui dolet se vovisse, non peccat, si adsit justa causa dolendi, eò quòd v. g. incautè voverit, votumque ei plus periculi, quàm fructus afferat.

C A S U S LXX.

De Extinctione, Cessatione & Irritatione Voti.

YSai variis obstrictus votis querit. 1. An cessent per mutationem materia vel finis. 2. An excuset difficultas vel periculum. 3. Quod si materia fiat inepta ex parte vel ad tempus. 4. Quid sit irritatio, an fieri possit vovente invito, & circa vota in favorem tertii facta. 5. An vota irritare possint Papa & Episcopi. 6. An Superiores Ordinum, an vota in saeculo vel Novitiatu edita. 7. An id possint Abbatissa, Vice-Superiores, &c. 8. Quid si unus Superior in votum consensit, an ipse vel alius adhuc revocare possit. 9. An peccet sine causa irritando. 10. An irritare possit votum proprium, vel alteri irritandum committere. 11. An pater vel tutor irritare possit omnia vota prolis ante pubertatem etiam cum consensu emissa vel post pubertatem implenda. 12. An hæc vota irri-

irritari possint omni tempore, quid si filius ea post pubertatem renovaverit. 13. An idem possit curator. 14. Quid possit pater vel curator circa vota post pubertatem emissa. 15. Quid si votum impuberis post pubertatem in aliud fuerit commutatum. 16. Quid si votum sit implendum post tempus subjectionis. 17. Quo ordine pater, tutor, &c. Vota irritare possint, & an possit magister, nutritius, & quid in dubio, an votum sit irritabile. 18. An maritus vota uxoris irritare possit, vel contrà. 19. Quid si uxor ante vel sub matrimonio voverit castitatem, eleemosynam, confessionem; quid si maritus id agrè ferat. 20. Quid si uxor vel maritus voverit non petere debitum. 21. Aut mutuo consensu voverint castitatem, vel unus voverit cure alterius licentia. 22. An dominus vel herus vota servorum irritare possit?

Vota cessant quatuor modis: Extinctione, irritatione, dispensatione, commutatione. De duobus primis agetur in præsentì, de reliquis in seqq.

QUÆR. I. Qualiter vota extinguantur?

R. Extinguuntur propriè dupliciter, per notabilem scilicet materiæ mutationem & per cessationem finis seu motivi principalis; mutatur autem notabiliter materia, quando fit moraliter diversa, v. g. ex facili multùm difficilis, ex possibili impossibilis, ex licita illicita, ex bona indifferens aut majoris boni impeditiva; unde deduces seqq.

I. Si mutatio, major difficultas vel periculum non oriatur ex ipsa re, sed ex voluntate vel malitia voventis, non cessat voti obligatio, v. g. vovisti ca-

stitatem, quæ tibi ob pravam inclinationem vel lasciviam consuetudinem facta est difficillima vel etiam periculosa, non excusaris à voto, quia hæc difficultas aut periculum non est ex parte materiae seu castitatis, quæ ex se melior est, quam ejus oppositum, sed ex parte habitus vitiosi & pravæ voluntatis, quam quilibet corrigere potest & tenetur. Vid. *Cas. 68. n. 5.*

2. Excusat grave periculum non prævisum, v. g. vovisti peregrinari ad statuam B. Mariæ Virginis, si audias viam esse infestam latronibus, durante periculo excusaris à voto; econtrà, si periculum sit prævisum, non excusat, v. g. vovisti in nosocomio servire infirmis, teneris exequi votum, etiamsi sit periculum infectionis; nam cum soleat ejusmodi periculum ibi reperiri, fati censetur prævisum.

3. Vovisti peregrinari pedes, excusaris, si fias claudus & equum vel currum habere vel uti non possis, aut à parentibus tibi prohibeatur.

4. Si materia voti secundum quid fiat impossibilis vel inepta, cessat quoad illam partem, ut explicavi *Cas. 68. n. 13.*

5. Si materia voti tantum pro aliquo tempore fiat inepta, votum pro illo tempore suspenditur, v. g. vovisti non adire istam domum ob certam puellam tibi periculosam, si puella absit, potes domum ingredi, si illa redeat, votum redit, si moriatur, votum omninò cessat, etsi ad eam domum expòst veniat puella periculosior, non teneris vi voti istam vitare, *Pyrb. l. 3. t. 34. n. 35. Wiestner. ibid. num. 48.*

6. Si determinato pauperi vovisti eleemosynam, si hic fiat dives, cessat votum, quia cessat finis principalis; si iterum fiat pauper, redit votum; simi-

fimi-

similiter, si huic pauperi vovisti eleemosynam, ideo quia putabas esse probum, si expost rescias talem non esse, cessat votum, quia cessat ejus motivum; secus si ideo vovisti, quia erat pauper; item vovisti peregrinationem pro sanitate vel liberatione filii à captivitate, qui tempore voti emissi jam erat mortuus vel liberatus, cessat votum, quia cessat ejus finis, *Schmalzgr. n. 70.*

QUÆR. II. Quid sit irritatio voti?

4.

R. Est actus potentiae dominativæ, quâ nomine proprio tollitur obligatio hominis sibi quodam personam vel voti materiam subjecti; est communis quodam rem cum *D. Th. 2. 2. q. 88. & seq.* Dicitur *1. Actus potentia dominativa*, hoc est, talis, vi cujus alterius voluntas vel res est ita subiecta, ut sine consensu dominantis firmiter obligari non possit; quare omnia vota, juramenta, dispositiones hominis taliter subjecti imbibunt hanc conditionem: *Si Superior, seu ille, cui subsum, consenserit*; ideoque hoc ipso, quod ille non consentiat, tollitur voti vel juramenti obligatio: unde patet, etiam vota vel juramenta in favorem tertii facta & acceptata irritari posse etiam acceptante invito, etsi non possint sic dispensari vel commutari, ut dicam *Cas. seq. n. 17. Sylves. Nav. c. 12. n. 78. Laym. c. 8. n. 21.* Ratio est, quia etiam vota in favorem tertii facta habent conditionem: *Si Superior consenserit*: ergo hoc ipso, quod consensum negat, ea irritat. Aliqui autem dominativè subjecti sunt quodam voluntatem simul & bona, ut Religiosi suis Superioribus, impuberes patri vel tutori, & hi omnes vota directè irritare dicuntur, eò quod voluntas voventis his ratione suâ sit subiecta; quando autem voluntas non ratione suâ, sed solum ratione bonorum est subiecta, ita

ut

ut de iis sine alterius consensu disponere non possit, veluti minorennis subjectus est curator, tunc dispositiones vel vota talis personæ circa eiusmodi bona dicuntur irritari indirectè, hoc est, non ratione personæ, sed ratione bonorum alteri subjectorum. Dicitur 2. *Nomine proprio*, in quo præcipuè distinguitur irritatio à dispensatione; hæc enim tollit obligationem nomine alieno, scilicet Dei, qui potestatem jurisdictionis dedit Ecclesiæ ad tollenda vel remittenda suo nomine vota & juramenta sibi facta, si causa sublit, quod addo, quia dispensatio, ut validè fiat in lege Superioris, causam requirit, non item irritatio, quæ absque omni causa quidem est illicita, non tamen invalida; deinde dispensans & commutans vota debet ea speciatim cognoscere, irritans potest in genere omnia tollere per solum dissensum, etiamsi vovens hoc ignoret aut nolit ea irritari, quia conditio substantialis corrumpit, scilicet consensus Superioris, *Arrag. q. 89. a. 9. Suar. lib. 6. de vot. c. 1.*

5. QUÆR. III. Quinam habeant potestatem vota irritandi?

re. I. Papa & Episcopi non possunt directè vota irritare, nisi respectu Religiosorum sibi subjectorum, quia in alios non habent potestatem dominativam, nec eiusmodi potestate pro directione Ecclesiæ indigent, sufficit, quòd possint vota commutare, dispensare & indirectè irritare, subtrahendo vel prohibendo materiam voti, *S. Thom. sup. a. 12. in Corp. & ibi Caset. Nav. num. 79. Suar. l. c.*

6. re. II. Superiores Regulares possunt directè irritare suorum vota, non tantum ea, quæ Religiosam gubernationem impediunt, ut peregrina-

grinatio, servitium extra clausuram, &c. sed etiam omnia alia post professionem remissa; antequam tamen irritentur, observanda sunt, ita communis cum *D. Thom loc. c. Suar. c. 7. Sanch. l. 4. c. 33. num. 4. Sporer tr. 3. in Decal. c. 3. num. 16.* Ratio est, quia sicut pupilli per Remp. ita subjiciuntur tutori, ut omnia eorum vota & dispositiones valeat irritare, sic & S. Pontifex ad meliorem Religiosorum gubernationem eorum voluntatem subjicere potest Superioribus, ut absque eorum consensu nihil firmiter vovere queant; quod verò ita factum sit, probat praxis & usus Religionum, teste *Lessiot. 2. c. 20. dub. 13. Sanch. c. 24. num. 30.* Excipit tria vota essentialia & votum assumendi Religionem strictiorem, cujus executio, sicut non potest à Prælato impediri, *c. licet de Regul.* ita nec irritari, DD. cit. Neque irritare possunt vota facta in sæculo vel Novitiatu, quia vovens tunc non erat subditus; possunt tamen Novitiorum vota suspendere, in quantum impediunt vel difficiliora reddunt exercitia Novitiatus; imò ipse Novitius omnia vota sua in exercitia Novitiatus tanquam in rem evidenter meliorem commutare potest; expediet tamen tunc certa opera determinare, in quæ commutatio fiat, ne ad omnia opera se ex voto obligans plurimis exponatur scrupulis; Novitius verò Religionem deserens voti prioris obligatione constringitur, quia suspensio vel commutatio censetur tantum facta pro tempore Novitiatus, *Sanch. num. 41. Castropalao d. 2. pun. 8. num. 10. 2.* Superiores gaudentes potestate irritandi sunt Generalis, Provincialis, Visitator, Abbas, Guardianus, Prior seu Rector localis, non tamen Vicarii, Ministri, Priores clau-

claustrales aliique Vice-Superiores, nisi Rectore vel Abbate absente, quia verè Superiores non sunt, nec suo sed alieno nomine imperant, *Castropalao l. c. Leuren. l. 3. q. 898.* Abbatissæ & Matres Monialium suarum vota etiam irritare possunt, quia irritatio fundatur in obedientia, quæ illis sicut aliis Prælati promittitur, *Sanch. Suar. Sporer. l. c. cont. Castropalao, Leur. 3.*

3. Potestas irritativa extendit se etiam ad vota merè interna & futura, quia omnia includunt conditionem, si Superior consentiat, DD. cit. 4. Si Provincialis tibi dedit licentiam votendi, non potest votum irritare Superior localis, potest tamen ex justa causa executionem voti impedire, quòusque Provincialis consulatur, ita enim exigit bonum regiminis, *Sanch. c. 27. num. 4.*

9. 5. Ipse, qui dedit licentiam votendi, votum irritare potest, etiam si promiserit non irritare; nam quamvis tunc peccet, si sine causa id faciat, irritat tamen validè, quia non obstante istâ promissione retinet potentiam dominativam in subditum, *Sanch. num. 9. Leur. q. 896.* multò magis id poterit æqualis vel Superior. Inferior tamen irritare non potest vota edita cum licentia Superioris, quia hujus potestati derogare nequit. 6. Superior, qui sine justa causa irritat votum grave, in quod semel consensit, ex communi apud *Castropalao p. 3. §. 2.* peccat mortaliter, quia tribuendo licentiam fit particeps voti: ergo sine causa revocans censetur illius transgressor: deinde votum licentiâ Superioris firmatum, est à DEO acceptatum: ergo fit DEO gravis irreverentia, si absque causa consensus revocetur. Nihilominus *Illung. t. 5. num. 133.* dicit, esse tantum veniale;

niale, si verò Superior non consensit, sed absque causa irritat votum, non peccare, tenet, *Sylves. Azor.* & probabile esse dicit *Sporer num. 34.* quia utitur jure suo; at probabilius peccat saltem venialiter, quia abutitur suâ potestate, subditum à meliori bono absque causa impediendo, *Sotus de just. l. 7. q. 3. a. 1. Laym. c. 7. num. 18. La Croix num. 499.* 7. Superior non potest irritare votum proprium, neque alteri irritandum committere, *Sanch. num. 60.* quia potestas irritandi in hoc fundatur, quòd votum emittatur sub conditione, si Superior consentiat; nemo autem sub conditione proprii consensûs votum emitte-
 10
 re potest, destruit enim talis conditio strictam voti obligationem; nec obstat, quòd quis secum dispensare possit, nam dispensatio non fit nomine proprio, sed per eam nomine Dei remittitur obligatio, qui etiam dispensanti remittere potest justâ causâ intercedente.

III. Omnia vota prolium etiam illegitimarum, tam realia, quàm personalia, ante pubertatem emissa, potest pater aut tutor, vel his deficientibus, mater irritare juxta seq. explicationes.

1. Etiam si votum emissum sit cum licentia Patris, tutoris vel matris, tamen irritari potest, quia non obstante isto consensu manet in impubere immaturitas discretionis & judicîi: ideòque potentia gubernativa & irritativa in patre, tutore, &c. *Angel. Sylves. Laym. l. c.*

2. Etiam vota impuberum implenda post pubertatem irritari possunt, ut si puella undecim, vel puer tredecim annorum voveat post duos an-

nos ingredi Religionem, quia potestas irritandi fundatur in infirmitate iudicii, quæ reverà adfuit tempore emissi voti, *Sporer n. 20.* nec obstat, quòd fortè filius contradicat, putans vota irritari non posse, nam potestas irritativa non pendet à consensu filii.

12. 3. Vota ab impubere edita non tantùm durante impubertate, sed etiam expost quocunque tempore à patre irritari possunt, modò post pubertatem non fuerint confirmata, *Cajet. q. 89. a 5. Reif. fenst. lib. 3. decret. t. 34. n. 13. Illung. n. 123. & 134.* Ratio est, quòd votum impuberis non tantùm propter dominium paternum, sed etiam propter immaturitatem iudicii pendeat à patre, includatque conditionem: *Si pater non contradixerit*, quæ conditio tractu temporis non aufertur; dixi, modò post pubertatem non fuerint confirmata; non censentur autem confirmari ex hoc, quòd vovens voluerit ea exequi, aut ignarus ea esse infirma, sæpiùs renovaverit, quia hæc renovatio est tantùm approbatio prioris vinculi, sed requiritur, ut sciens eorum debilitatem, ea pubes liberè ratificet & ita intendat se obligare, quasi nunquam fuisset obligatus, *Navar. c. 12. n. 71. Sanch. c. 30. n. 38.*

13. 4. Non tantùm pater & tutor impuberis, sed & curator vota minoris ante pubertatem facta post pubertatem irritare potest, modò confirmata non sint, *Sanch. n. 15. Castropalao n 6.* Ratio est, quòd curator succedat loco patris: ergo sicut pater potest ista vota irritare, ut jam probatum est, sic & curator.

14. 5. Vota post pubertatem emissã, si realia sint, potest pater aut curator irritare, secùs, si personalia; hinc si filius quindecim annorum voveat jejunium,
Re-

Religionem & eleemosynam, irritari poterit votum eleemosynæ, (intellige ex bonis patri subiectis) non verò jejunii & Religionis. Ratio est, quia post pubertatem filius quodam suam personam est sui juris; bona autem ejus, exceptis castrensibus & quasi castrensibus, subiecta sunt patri usque ad emancipationem, vel curatori usque ad annum vigesimum quintum completum: ergo vota realia puberis, non autem personalia à patre aut tutore irritari possunt.

6. Si votum ante pubertatem emissum post pubertatem à Superiore vel ipso vovente in opera personalia commutetur, nec pater, nec tutor votum surrogatum irritare poterit, *Sanch. n. 48. Castropalao n. 11.* quia votum ante pubertatem emissum jam desit & post pubertatem successit personale, atque in vota personalia post pubertatem edita vel confirmata pater & curator potestatem non habent, nisi in quantum præjudicant gubernationi paternæ vel domesticæ, ut si filius voveret longa jejunia, peregrinationes, &c. quibus subtraheretur ab obsequiis patri præstandis, tunc enim ea indirectè irritari vel potius suspendi possent, *Sporer. n. 22.*

7. Si votum puberis sit quidem reale, sed implendum post tempus subjectionis, v. g. filius quindecim annorum vovet ædificare sacellum, quamprimum à patria vel curatoria potestate liberatus fuerit, idem est, si uxor quid voveat implendum post mortem mariti, tale votum à patre, curatore vel marito irritari non potest; econtrà vota impuberis, etsi in statu libero implenda, pater & curator irritare possunt, *Sanch. Castropalao §. 4. Ill-sung. n. 135.* Ratio horum est, quòd impubes non

Fff

tan-

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. I.

tantum quòad bona, sed etiam quòad voluntatem patri & curatori sit subjectus, ideòque ejus actus per solum dissensum annullari potest; econtrà pubes quòad voluntatem non est subjectus patri, neque uxor marito, & bona post subjectionem etiam non sunt amplius subjecta: ergo non est, unde vota puberis vel uxoris post subjectionem implenda à patre, curatore vel marito irritari valeant; quod etiam tenet de votis realibus perpetuis, v. g. de voto quotidie dandi elemosynam, ita ut irritari non possit, in quantum se extendit ultrà tempus subjectionis.

87. 8. Potestas vota irritandi hoc ordine venit, pater, tutor, curator, avus, ex parte patris, non matris, mater, avus paternus nihil potest vivente matre, *Sporer n. 24. Schmalzg. n. 76.* Imò deficiente patre, tutore aliisque ascendentibus loco patris succedere herum, magistrum, eosque vota impuberum irritare posse, non improbabiler docent *Sayr. Less. l. 2. c. 40. dub. 14. Suar. l. 6. c. 6. n. 23. Laym. c. 7. n. 10.* quia ita videtur exigere æquitas naturalis; at oppositum est verius, quia ex nullo jure doceri potest, hanc potestatem heris, magistris, &c. esse concessam, *S. Th. l. c. Bonac. Sanch. e. 35. n. 84. Wiestner. n. 54.*

9. In dubio, an votum sit irritabile, an sit emissum vel confirmatum tempore subjectionis, an executio sit destinata in-vel extra tempus subjectionis, potest Superior illud irritare *Suar. c. 6. La Croix n. 500. Leuren. q. 879.* quia pater est in certa possessione potestatis irritativæ, quâ per rationem dubiam privari non debet. Vid. *Vivam op. 2. q. 6. a. 3.*

88. R. IV. Quamvis *Sotus, Ang. Arrag.* aliisque cum *Sanch. 34. n. 3.* probabiliter doceant, maritum

tum directè irritare posse omnia vota uxoris, stan-
te matrimonio emissa, eò quòd voluntas ejus vi-
deatur esse perfectè subjecta marito, ex illo ad
Eph. 5. *Mulieres viris suis subdita sint sicut Deo,*
quia vir caput est mulieris, sicut Christus caput est
Ecclesie. Et Num. 30. dicitur, uxorem non teneri
promissione voti, *si vir ex templo contradixerit.*
Attamen verius est, quòd sola vota debito conju-
gali, educationi prolium vel gubernationi do-
mesticæ præjudicantia, velut votum castitatis,
longæ peregrinationis, &c. maritus irritare possit,
Nav. c. 12. n. 64. Castrop. p. 6. n. 2. Sporer num. 29.
Illsung. n. 126. Ratio est, quòd rota uxoris subje-
ctio fundetur in contractu matrimonii: ergo vota
uxoris non subsunt marito, nisi in quantum præ-
judicant matrimonio & vitæ sociali, quod jus etiam
competit uxori, ut vota mariti matrimonio
præjudicantia irritare possit; notandum autem,
quòd vota sic indirectè irritata vel potiùs suspen-
sa reviviscant, quando desinunt alteri præjudica-
re, *Laym. c. 7. & D. D. cit. Unde inferes seqq.*

1. Si uxor ante vel sub matrimonio castita-
tem vel quotidianam eleemosynam voverit, so-
luto matrimonio tale votum reviviscit, etiamsi an-
tea à marito fuerit irritatum.

2. Vota uxoris moderatè jejunandi, orandi,
communicandi, pauperes ex bonis paraphernis
sustentandi, &c. maritus infirmare non potest,
quia in his uxor est sui juris, neque hæc matrimo-
nio præjudicant; si tamen maritus agrè ferat, ac
sine læsione pacis vel amoris conjugalis observari
non possint, ad tempus cessant; quia eorum ma-
teria facta est illicita vel moraliter impossibilis
aut majoris boni impeditiva, *Sylves. Nav. Snar. l.*
6. c. 4. Laym. num. 12.

20. 3. Votum uxoris nunquam petendi debitum maritus irritare non potest, quia conjux non tenetur petere, sed solum reddere debitum; e contra si maritus voverit non petere debitum & uxor obinde gravetur, eò quòd & ipsa præ verecundia petere non audeat, *Laym. Sporer* dicunt, votum mariti ab uxore irritari posse, sed melius contradicunt *Gomez. Less. Nav. c. 12. n. 60.* quia obligatio mariti non petendi debitum reverà non cedit in præjudicium uxoris, eamque non retrahit à petitione debiti, sed potius dat ansam liberius petendi, cum sciat ipsum petere non posse, & ipsa levi indicio facile petere possit; merito notant *DD.* ejusmodi vota esse indiscreta & conjugibus, nisi senes sint, dissuadenda.

4. Si vir & uxor mutuo consensu voveant castitatem, hoc votum ipsi irritare non possunt quia juri suo ad petendum & reddendum debitum renunciârunt, *c. fin. 33. q. 5. Sporer. num. 29. Castropalao p. 7. num. 6.*

5. Si conjux conjugi simpliciter dedit licentiam vovendi castitatem, hoc ipso cessit juri suo, nec consensum revocare aut debitum petere poterit, secus si votum conjugis pure permisit, referendo sibi jus suum, *Nav. c. 17. num. 31. Laym. num. 15.*

R. V. Vota denique servorum domini aut heri indirectè tantum irritare possunt, quatenus obligationi servitutis vel famulatûs obsistunt, indeoque finitâ servitute reconvalescunt, *communis & certa*; unde domini nihil possunt circa vota castitatis, orationis, confessionis, moderati jejunii, &c.

* *
* *

CA-